

ARA1002U

ARAPÇA II

KISA ÖZET

ARA1002-ARAPÇA II

Ünite 1: Türeyiş Yönünden İsimler

Türeyiş Yönünden İsimler

مُعَلِّمَةٌ / مُعَلِّمَاتَانِ / مُعَلِّمَاتٌ

Arapçada isimler, türemişlik bakımından ikiye ayrılır.

1. **Câmid İsimler:** Konulduğu özgün biçimini koruyan ve başka bir kelimedenden türememiş olan isimlere bu ad verilir.

ماء, سَجْرَةٌ, فَرْعٌ, أَرْضٌ, عَيْنٌ

2. **Müştak İsimler:** Konuluş itibariyle özgün olmayıp, başka bir kelimedenden türetilen isimlere bu ad verilir.

مَجْلِسٌ, كَاتِبٌ, نَادِرٌ, مُعَلِّمٌ, مُسْتَهْلِكٌ

Müştak (Türemiş) İsmi Çeşitleri

A) Fiilden Türeyen İsimler

Sekiz çeşittir:

1. İsm-i fâil:

Fiilden türeyen, fiilin ifade ettiği işi yapan, etken sıfat-fiile ism-i fâil denir.

Yazdı: كَتَبَ

Yazan: كَاتِبٌ

a. Yapılışı

- ✓ Sülâsî (üç harfli) fiillerde فاعل veninde gelir.

نَصَرَ ← نَاصِرٌ

- ✓ Dört veya daha fazla harften oluşan fiillerde (rubâî mücerredler ile mezîd fiillerde) muzâri fiilin ma‘lûmunun (etgen formunun) muzâraât harfi atılır, yerine zammeli bir mim getirilir. Sondan bir önceki harfin harekesi kesra değilse kesra yapılır.

جَاهَدَ ← يُجَاهِدُ ← مُجَاهِدٌ

b. Çekimi

- ✓ Sülâsî (üç harfli) fiillerden türemiş ism-i fâiller aşağıdaki gibi çekilir.

كَاتَبَ / كَاتِبَانِ / كَاتِبُونَ - كُتِبَ / كُتِبَتْ

كَاتِبَةٌ / كَاتِبَاتٍ / كَاتِبَاتٌ / كَاتِبَاتٌ

- ✓ Dört veya daha fazla harfli fiillerden türemiş ism-i fâiller ise şu şekilde çekilir:

مُعَلِّمٌ / مَعَلِّمَانِ / مَعَلِّمُونَ

2. İsm-i mef‘ûl:

Fiilden türeyen fiilin ifade ettiği işten etkilenen, edilgen sıfat-fiile “ism-i mef‘ûl” denir.

Yazdı: كَتَبَ

Yazılan: مَكْتُوبٌ

a. Yapılışı

- ✓ Sülâsî fiillerde مَفْعُول vezninde gelir.

نَصَرَ ← مَنْصُورٌ

- ✓ Dört veya daha fazla harften oluşan fiillerde (rubâî mücerredler ile mezîd fiillerde) muzâri fiilin ma‘lûmunun (etgen formunun) muzâraât harfi atılır, yerine zammeli bir mim getirilir. Sondan bir önceki harfin harekesi fetha değilse fetha yapılır.

جَاهَدَ ← يُجَاهِدُ ← مُجَاهِدٌ

b. Çekimi

- ✓ Sülâsî (üç harfli) fiillerden türemiş ism-i mef‘ûl aşağıdaki gibi çekilir.

مَكْتُوبٌ / مَكْتُوبَانِ / مَكْتُوبُونَ - مَكْتُوبَةٌ

مَكْتُوبَةٌ / مَكْتُوبَاتٍ / مَكْتُوبَاتٌ

- ✓ Dört veya daha fazla harfli fiillerden türemiş ism-i mef‘ûller ise şu şekilde çekilir:

مُعَلِّمٌ / مَعَلِّمَانِ / مَعَلِّمُونَ

مُعَلِّمَةٌ / مَعَلِّمَاتَانِ / مَعَلِّمَاتٌ

3. Sıfat-ı müşebbehe:

İsm-i fâil türünden olup, türediği fiilin ifade ettiği güzellik, çirkinlik, sakatlık ve kusurluluk gibi sıfatlarda ve bazı duygularda devamlılık ifade eden müştak (türemiş) bir kelimedir. Lâzım (geçişsiz) fiillerden yapılırlar.

a. Kalıpları

- ✓ Sıfat-ı müşebbeler, dört veya daha fazla harften müteşekkil fiillerden ism-i fâil kalıbında elde edilirken, ek almamış üç harfli (sülâsî mücerred) fiillerden birçok kalıpta

